

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

Tuja praksa z določanjem meje med bistvenim in nebistvenim vplivom

Posvet o nadomestnih habitatih, 08.12.2011

Tina Klemenčič, univ.dipl.biol.

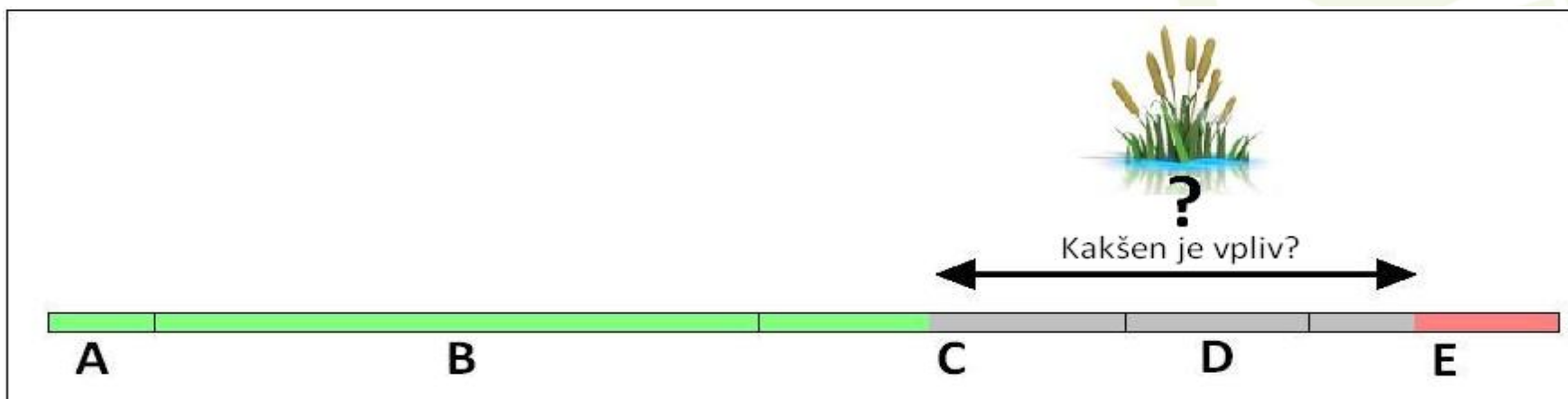

ZRSVN

Nadomestni habitat: kdaj?

Ko enostavnejši omilitveni ukrepi ne zadoščajo, da bi vpliv omilili do nebitvenega.

Kje je meja med nebitvenim in bitvenim vplivom?

ZRSVN

Nebistven ali bistven vpliv- definicije in pristopi

Direktiva 92/43/EGS: ni natančne definicije; z vidika celovitosti zadevnega območja Natura 2000

3. Any plan or project not directly connected with or necessary to the management of the site but likely to have a significant effect thereon, either individually or in combination with other plans or projects, shall be subject to appropriate assessment of its implications for the site in view of the site's conservation objectives. In the light of the conclusions of the assessment of the implications for the site and subject to the provisions of paragraph 4, the competent national authorities shall agree to the plan or project only after having ascertained that it will not adversely affect the integrity of the site concerned and, if appropriate, after having obtained the opinion of the general public.

Sodba C – 127/02: če bi poseg lahko ogrozil varstvene cilje območja, je njegove vplive treba oceniti kot bistvene

Navodila Evropske komisije k 6. členu Direktive 92/43/EGS: pomembnost vpliva se ocenjuje glede na:

- Poslabšanje habitata ali habitatnega tipa (zmanjšano območje, poslabšanje potrebnih funkcij za dolgoročni obstoj habitata, zmanjšano ohranitveno stanje vrst in HT na območju)
- Motnje (dolgoročni upad populacije vrste na območju, zmanjšanje uporabnega območja zaradi motenj)

V kolikšni meri?

Češka praksa

Določanje bistvenosti vpliva temelji na natančnih podatkih, raziskavah in analizah zadevnega območja.

Primer: Gradnja stanovanjskega naselja na območju habitata kosca

1. Zbiranje podatkov o konkretnem habitatu in populaciji kosca
2. Določitev vplivov gradnje stanovanjskega naselja
3. Pravila določanja bistvenosti vpliva:
 - št. samcev na območju je max 150. Izguba teritorija več kot 2 samcev je bistvena.
 - poseg v jedrni del območja pomeni bistven vpliv (pogosto pojavljanje, strukture)
 - Gradnja znotraj 200 m okoli znanih teritorijev pojočih samcev pomeni bistven vpliv.
 - Poleg gradnje je treba upoštevati tudi vplive spremljajočih dejavnosti.
 - Oceniti je treba tudi kumulativne vplive.
 - Izven jedrnega dela habitata se vpliv ocenjuje glede na pogostost pojavljanja kosca, intenziteto in trajnost vpliva.

Nizozemska praksa

Če bo površina habitata vrste ali HT, velikost populacije ali kakovost habitata nižja od določene v varstvenih ciljnih območja Natura 2000, bo vpliv posega bistven.

Osnovni varstveni cilji:

- Ohranjanje ali povečanje površine habitata ali HT
- Ohranjanje ali izboljšanje kvalitete habitata
- Ohranjanje ali povečanje velikosti populacij

Podrobni cilji so v načrtih upravljanja posameznih območij Natura 2000 definirani v prostorskem, površinskem in časovnem smislu.

Primer 1: Ohranjanje obstoječega obsega in kvalitete habitata velikega pupka (5 arov), ki vključuje 3 ribnike, stalno zalite z vodo. Vsebnost onesnaževal je pod dopustno mejo.

Primer 2: Povečanje površine HT na 17 ha do leta 2015.

Nizozemska praksa

Primer: Gradnja stanovanjskega naselja v bližini habitata velikega pupka

Varstveni cilj: Ohranjanje obstoječega obsega in kvalitete habitata velikega pupka (5 arov), ki vključuje 3 mlake, stalno zalite z vodo.

Vpliv posega: sprememba vodostaja, ki bo povzročila izsušitev ene od treh razmnoževalnih mlak velikega pupka, ki bo izgubil funkcijo habitata.

Natančnost: da lahko služi kot razmnoževalni habitat, mora mlaka meriti vsaj 1 ar

Izhodiščno stanje: 5 arov, cilj je ohranjanje 5 arov.

Trenutno stanje: 5 arov

Pričakovano zmanjšanje: 1 mlaka v velikosti 1 ara

Vpliv na doseganje v. cilja: ostanejo 4 ari, kar pomeni, da varstveni cilj ne bo dosežen → BISTVEN VPLIV

Vpliv je lahko nebistven, če bo dosežen varstveni cilj. Vzpostavitev nadomestne mlake v velikosti najmanj 1 ar zadosti doseganju cilja → NEBISTVEN VPLIV

ZRSVN

Nemška praksa

Neposredna trajna izguba dela habitata
v splošnem predstavlja bistven vpliv.

Vpliv je kljub temu lahko nebistven, v kolikor velja naslednjih pet kriterijev (vseh 5 hkrati!):

1. Poseg ne bo prizadel ključnih delov ali funkcij habitata ali HT.
2. Absolutna vrednost izgube ni presežena (m^2 ali ha, vrednost določena za večino vrst in HT)
3. Dovoljena relativna vrednost izgube (1 %) ni presežena.
4. Poseg nima drugih pomembnih škodljivih vplivov.
5. Absolutna in relativna vrednost nista preseženi tudi v povezavi s kumulativnimi vplivi.

Primer določitve (orientacijskih) absolutnih vrednosti za HT:

Koda	Habitatni tip	Orientacijska vrednost za izgubo HT (m ²)			
		Razred	Stopnja 1	Stopnja 2	Stopnja 3
	Izguba:		<1%	<0.5%	<0,1%
9110	Srednjeevropski kisloljubni bukovi gozdovi	5	250	1250	2500
91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja	4	100	500	1000
6510	Mezotrofni do eutrofni gojeni travniki	4	100	500	1000
4030	Evropske suhe resave in nizko grmičevje	3	50	250	500
6430	Nižinska visoka steblikovja	3	50	250	500
6410	Oligotrofni mokrotni travniki z modro stožko	2	25	125	250
7110*	Naravna in naravnim podobna visoka barja	1	0	0	0
8310	Jame	1	0	0	0

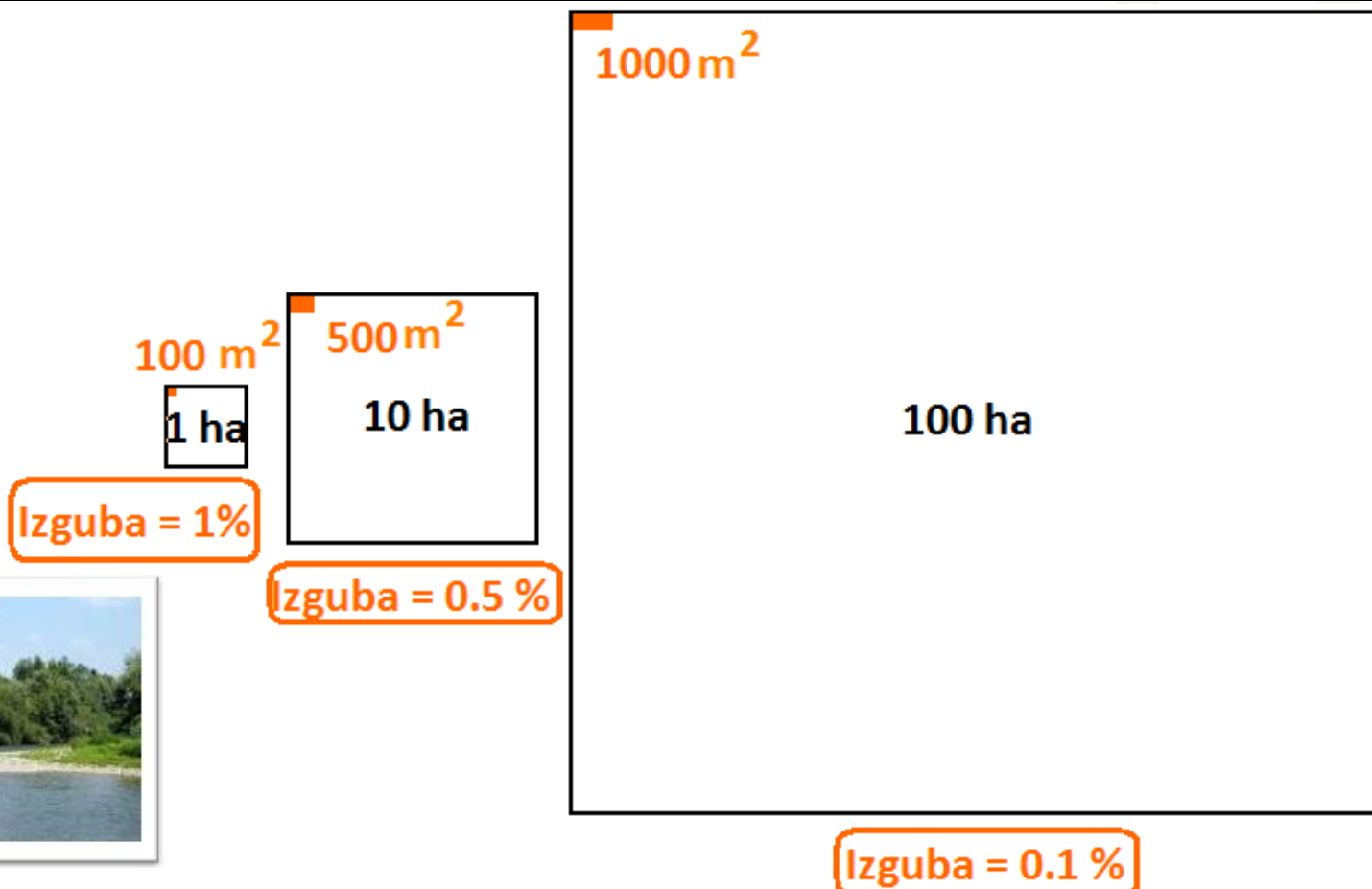

ZRSVN

Nemška praksa

Koda	Habitatni tip	Orientacijska vrednost za izgubo HT (m ²)			
		Razred	Stopnja 1	Stopnja 2	Stopnja 3
	Izguba:		<1%	<0.5%	<0,1%
91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja	4	100	500	1000

Izguba = 0.1 %

ZRSVN

Nemška praksa

Pri vrstah je stopnja odvisna od:

- Števila odraslih osebkov (sesalci)
- Števila gnezdečih parov (ptice)
- Velikosti populacij (dvoživke, plazilci)
- Velikost habitata (ostale vrste)

Prednosti

- Praktična uporabnost
- Znanstveno preverjeno
- Objektivnost
- Enotnost norm
- Manj usklajevanj
- Predvidljivi rezultati
- Večja zanesljivost načrtovanja
- Uporabno v sodnih postopkih
- Skrajšanje postopkov
- Uporabno tudi za druge vplive, ne le za izgubo površine

Omejitve

- Potrebni natančni podatki o razširjenosti habitatov vrst in HT ter številčnosti populacij
- Potrebni točni podatki o vplivih planov in posegov
- Potrebno je poznati podatke o kumulativnih vplivih
- Orientacijske vrednosti so okvirne, upošteva se jih območno specifično!

Osnovna načela

Vpliv posega je bistven, ko prepreči doseganje varstvenih ciljev na območju. Osnovni varstveni cilj je zagotavljanje ugodnega ohranitvenega stanja vrste/HT.

To se zgodi, ko poseg:

- Povzroči izgubo tolikšnega dela habitata, da se ohranitveno stanje vrste/HT poslabša
- Skupaj z drugimi posegi na območju povzroči bistveno izgubo habitata - kumulativni vplivi
- Povzroči fragmentacijov takšni meri, da je prizadeto ohranitveno stanje vrste/HT
- Poškoduje ključen del habitata vrste ali HT do te mere, da ne opravlja svoje funkcije
- Okrni procese v ekosistemu v taki meri, da je prizadeto ohranitveno stanje vrste/HT
- Povzroča motnje, ki zmanjšajo poselitev/reprodukcijo kvalifikacijskih vrst na območju
- Spremeni abiotске dejavnike na način, ki je neugoden z vidika ekoloških zahtev vrste/HT

..in omilitveni ukrepi ne zadoščajo, da bi vplivi postali nebistveni.

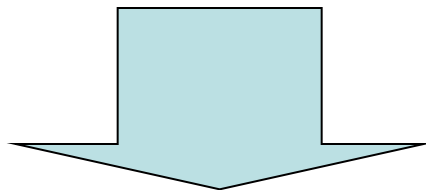

ZRSVN

Kompleksnost
ekosistemov

Vsaka situacija
je specifična

“CASE by CASE” pristop

